

Verwant met verband: Ruimte, Recht en Wetenschap

1^e druk
ISBN 978-94-6315-045-3
NUR 820-823

© 2019, Stichting Instituut voor Bouwrecht, 's-Gravenhage

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgeverij. Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16h tot en met 16m Auteurswet 1912 jo. het Besluit van 27 november 2002, Stb. 2002, 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken dient men zich tot de Stichting Instituut voor Bouwrecht te wenden.

No part of this book may be reproduced in any form, by print, photo print, microfilm or any other means without written permission from the publisher.

Verwant met verband: Ruimte, Recht en Wetenschap

Vriendenbundel voor prof. mr. J. Struiksma

Onder redactie van:
mr. dr. P.J. (Pim) Huisman
prof. dr. A.R. (Richard) Neerhof
prof. mr. F.J. (Frank) van Ommeren

Eerste druk

's-Gravenhage - 2019

Prof. mr. J. (Jan) Struiksmā

Voorwoord

Na een loopbaan in de juridische praktijk is Jan Struiksma in 1990 in dienst getreden bij de Faculteit der Rechtsgeleerdheid van de Vrije Universiteit, om daar niet meer weg te gaan. Jan werd na verloop van tijd bijzonder hoogleraar ruimtelijk bestuursrecht en daarna gewoon hoogleraar bestuursrecht. Nu neemt hij afscheid en gaat hij met emeritaat. Jan is van enorm grote betekenis geweest, niet alleen voor de rechtenfaculteit, maar ook daarbuiten. Bovenal is hij een fijne collega die voor iedereen klaarstaat. Zijn afscheid is hem uiteraard van harte gegund, maar - eerlijk is eerlijk - voor ons een groot gemis.

In het wetenschappelijke onderwijs heeft Jan verschillende rollen vervuld. Hij heeft aan de VU diverse bestuursrechtelijke en omgevingsrechtelijke vakken in het initiële en postacademisch onderwijs verzorgd, dat laatste overigens ook voor de Stichting Studiecentrum Rechtspleging (SSR), de Grotius Academie en het Instituut voor Bouwrecht. Hij heeft niet alleen bijgedragen aan de ontwikkeling van deze vakken, maar heeft tevens een belangrijke bijdrage geleverd aan de vormgeving van het curriculum van de rechtenopleiding, zoals dat tot op heden in elkaar steekt. Jans invloed en visie is dan ook duidelijk merkbaar in het rechtenonderwijs aan de VU.

Op het terrein van het rechtswetenschappelijke onderzoek heeft Jan zich eveneens zeer laten gelden, door zijn gezaghebbende publicaties op het terrein van het omgevingsrecht én de methodologie van rechtswetenschap. In publicaties met vlijmscherpe analyses, waarin geen woord te veel staat, en met een kritische blik heeft hij de ontwikkelingen in het positieve recht gevolgd. Daar blijft het echter niet bij. Jan heeft ook uitvoerig nagedacht over de algemene vraag wat het wetenschappelijke karakter is van juridisch onderzoek en daaraan in zijn publicaties ter zake meer dan zijn steentje bijgedragen.¹ Voor het onderzoek van anderen heeft Jan ook zeer veel betekend. Informeel als vraagbaak en vertrouwenspersoon voor jonge onderzoekers, niet alleen van de afdeling Staats- en bestuursrecht, ook van daarbuiten. Formeel als promotor, hetgeen is uitgemond in een aantal zeer mooie en belangwekkende promoties.²

Jan heeft daarnaast talloze nevenfuncties vervuld. Het is eigenlijk te veel om op te noemen, reden waarom hier wordt volstaan met een korte impressie. Binnen de universiteit is hij lid geweest van het faculteitsbestuur, voorzitter van de Examencommissie van de Faculteit der Rechtsgeleerdheid en plaatsvervangend voorzitter van het College van Beroep voor Examens (Cobex). Bovendien heeft hij een dikke stempel gedrukt op de behandeling van klachten over integriteit als voorzitter van de universitaire Commissie Wetenschappelijke Integriteit (CWI). Deze laatste functie zal Jan overigens na zijn emeritaat voortzetten. Buiten de universiteit kennen velen hem als de gezichtsbepalende voorzitter van het Instituut voor Bouwrecht. Voorts heeft Jan jarenlang met zijn voeten

---

1 Achterin deze vriendenbundel is een bibliografie van het werk van Jan opgenomen.

2 Zie uitvoeriger het overzicht van promoti, opgenomen aan het slot van deze bundel.

in de rechtspraktijk gestaan, onder meer als rechter-plaatsvervanger in de rechtbanken Alkmaar, Amsterdam en Utrecht.

Jan staat voor iedereen klaar om te luisteren, te adviseren en scherpzinnig te relativeren al dan niet met een overdonderend bulderende lach, altijd met oprechte interesse en genegenheid. Het zijn deze kwaliteiten die maken dat Jan niet alleen om zijn inhoudelijk sterke capaciteiten zeer geliefd is, maar ook als collega en vriend.

De werkzaamheden van Jan zijn, zoals uit het voorgaande blijkt, zeer divers van aard en toch duidelijk met elkaar verbonden. De in deze vriendenbundel opgenomen bijdragen voor Jan bestrijken zijn gehele imposante werkterrein. Daarom luidt de titel van deze bundel: ‘*Verwant met verband: Ruimte, Recht en Wetenschap*’. De titel bevat niet alleen een knipoog naar Jans dissertatie,³ maar brengt ook daadwerkelijk de thema’s van deze bundel met elkaar in verband.

De bijdragen in deze bundel zijn verdeeld over vier delen. Deze delen reflecteren de werkzaamheden van Jan:

- I. De universiteit van binnenuit: examencommissie, Cobex, wetenschappelijke integriteit etc.
- II. Methodologie van juridisch onderzoek en onderwijs
- III. Algemeen bestuursrecht en bestuursprocesrecht
- IV. Omgevingsrecht en bouwrecht

Deel I start met bijdragen waarin de universiteit van binnenuit wordt belicht. Hierbij gaat uiteraard aandacht uit naar de examencommissie, Cobex en wetenschappelijke integriteit. In deze bundel zijn hoofdzakelijk wetenschappelijke bijdragen opgenomen, maar in dit eerste deel is tevens uitdrukkelijk de ruimte voor informele, amicale stukken ingeruimd. Het *etcetera* van de titel van dit deel moet dus letterlijk worden genomen: het gaat niet alleen om de genoemde gremia, maar ook om de sfeer binnen de universiteit, faculteit en afdeling Staats- en bestuursrecht en de manier waarop Jan daarop zijn eigen stempel drukte.

Vervolgens komt in deel II de methodologie van juridisch onderzoek en onderwijs aan bod. Jan heeft, als gezegd, de grenzen opgezocht door diep na te denken over de aard van het rechtswetenschappelijk onderzoek en onderwijs, waarvan zijn boek ‘*Het geschil als spel*’ (2012) de meest in het oog springende getuige is. Het verwondert dan ook niet dat Jans werk een inspiratievolle en vruchtbare bodem is voor bijdragen in deze bundel waarin verder wordt doorgedacht over deze belangrijke thematiek.

Het daaropvolgende deel, deel III, bevat bijdragen op het gebied van het algemene bestuursrecht en het bestuursprocesrecht. Jan heeft als hoogleraar meerdere promovendi op dit terrein begeleid en ook zijn (post)academische onderwijs richtte zich hier voor een belangrijk deel op. Thema’s die Jans bijzondere interesse hebben, zoals het bewijsrecht in het bestuursrecht, de toetsing van besluiten door de bestuursrechter en geautomatiseerde besluitvorming, hebben vanzelfsprekend in dit deel hun plek gekregen.

---

3 *Verwant zonder verband: de coördinatie van de bouw- en milieuvergunning* (diss. Amsterdam VU), Deventer: Kluwer 1993.

Deel IV, het laatste deel, gaat over het omgevingsrecht en het bouwrecht. Het behoeft geen nadere uitleg dat dit behoorde tot de kern van Jans werkzaamheden. Dit deel is dan ook veruit het omvangrijkste. De verschillende, elkaar in rap tempo opvolgende ontwikkelingen op het terrein van het omgevingsrecht volgde hij met kritische en oprecht bezorgde blik. De bijdragen in dit deel laten belangrijke ontwikkelingen op dit rechtsgebied zien en de invloed die Jan daarop uitoefende. Belangrijke thema's waar Jan zich mee bezig heeft gehouden komen aan bod, waaronder nut en noodzaak van een Omgevingswet, de invloed van het Unierecht op het ruimtelijke ordeningsrecht en de verdeling van schaarse rechten in de ruimtelijke ordening.

Jan is een collega waarop wij beretrots zijn. Dit gevoel wordt breed gedeeld, hetgeen blijkt uit deze vriendenbundel, waarin 62 auteurs met verschillende achtergronden hebben geschreven aan 52 bijdragen. Deze bundel is mede tot stand gekomen met steun van het Instituut voor Bouwrecht, waarvoor wij het zeer graag dank zeggen. Wij zijn alle auteurs zeer erkentelijk voor hun mooie, diepgravende en persoonlijke bijdragen die zij voor Jan hebben geschreven. Dit boek is een cadeau voor Jan, een cadeau dat een mooie afspiegeling vormt van datgene wat hij ons jarenlang heeft gegeven.

Amsterdam, juli 2019

Pim Huisman

Richard Neerhof

Frank van Ommeren

Inhoudsopgave

Voorwoord	v
Deel I De universiteit van binnenuit: examencommissie, Cobex, wetenschappelijke integriteit etc.	
Jan Struiksmā: systemen en terzijdes <i>Prof. mr. H. (Hemme) Battjes</i>	3
Handicap of chronische ziekte en het (negatief) bindend studieadvies <i>Mr. dr. L. (Lucy) van den Berg</i>	7
A trip down memory lane: over negatieve bewegwijzering, Nijmeegse kleiduiven en een zongebruind lijf <i>Mr. dr. A.B. (Aletta) Blomberg & prof. mr. M.J. (Rianne) Jacobs</i>	21
Het College van Beroep voor de Examens van de Vrije Universiteit. Een kijkje in de keuken <i>Drs. A.M. (Alma) van Donk</i>	27
Jan, voorzitter van de examencommissie <i>A.M. (Anneke) de Laaf & R. (Rianne) van Empelen MSc</i>	37
Verwant in een zeker verband <i>Prof. mr. drs. F.C.M.A. (Lex) Michiels</i>	41
De logica van Jan Struiksmā <i>Prof. dr. J. (Jan) van Mill</i>	45
De meest absurde grens van Europa? <i>Prof. mr. S.A.J. (Solke) Munneke</i>	47
Het College van Beroep voor de Examens vanuit bestuursrechtelijk perspectief <i>Prof. mr. F.J. (Frank) van Ommeren</i>	57
Het ene effect is het andere niet. Enkele onderwijskundige observaties bij het debat over het 'civiel effect' van universitaire juridische opleidingen <i>Prof. dr. R. (Renée) van Schoonhoven</i>	69
Een gouden voorzitter <i>Drs. F. (Fieke) Smitskamp</i>	79
HOVO en andere ontmoetingen <i>Prof. dr. H.A. (Herman) Verhoef</i>	81

Rechtsbescherming inzake beoordelingsbeslissingen in het universitair onderwijs. Over besluiten, 'kennen en kunnen' en terughoudende toetsing 83
Prof. mr. drs. B.P. (Ben) Vermeulen

Wetenschappelijke integriteit en deugdzzaamheid 95
Prof. dr. G.A.M. (Guy) Widdershoven

Deel II Methodologie van juridisch onderzoek en onderwijs

Normatieve uitspraken in de rechtswetenschap: ook maar meningen? 107
Mr. dr. L.C. (Lisanne) Groen & prof. dr. A.R. (Richard) Neerhof

Enkele methodologische aspecten van internationaal vergelijkend omgevingsrechtelijk onderzoek 123
Mr. dr. F.A.M. (Fred) Hobma

Contaminatie van de empirische cyclus 135
Prof. dr. G.J. (Don) Mellenbergh

Omtrent kwaliteitsindicatoren van publicaties 141
Mr. dr. L.J.A. (Rens) Pieterse

De laatste stelling van Struiksma: over juridisch cyclisme 149
Prof. mr. C.J. (Johan) Wolswinkel

Iets over rechtsgeleerd onderwijs 161
Prof. mr. S.E. (Sjoerd) Zijlstra

Deel III Algemeen bestuursrecht en bestuursprocesrecht

Advies van een deskundige of algoritme? De toetsing van 'black box'-besluiten door de bestuursrechter 175
Mr. N.H. (Heleen) van Amerongen & prof. mr. Y.E. (Ymre) Schuurmans

De empirische cyclus van Struiksma in het vreemdelingenrecht 197
Mr. dr. K.E. (Karen) Geertsema & prof. mr. T.P. (Thomas) Spijkerboer

Beroep van rechtswege, bekrachtigingsverzoek of onzin? Awb-besluiten waarover de bestuursrechter altijd moet oordelen 205
Prof. mr. K.J. (Kars) de Graaf

De toenemende betekenis van de erkenning van grondrechten als deel van het Unierecht 217
Prof. dr. J.W. (Jan Willem) Sap

Aanpak van toeristische verhuur. Over leefbaarheid en legaliteit 229
Prof. mr. A.E. (Jon) Schilder

Procederen tegen NWO. Gelijke behandeling in het bestuursrecht (m/v) 241
Mr. dr. K.M. (Karin) de Vries

Deel IV Omgevingsrecht en bouwrecht

Europese kaders voor het reguleren van detailhandel. De hypothese van Jan getoetst <i>Mr. dr. M.R. (Marleen) Botman</i>	253
De positie van de gemeenteraad bij gebiedsontwikkeling <i>Prof. dr. ir. A.G. (Arjan) Bregman</i>	265
Digitalisering in het Bouwrecht: een verkennende vergelijking tussen BIM en het DSO <i>Mr. dr. E.M. (Evelien) Bruggeman</i>	279
De verdere evolutie van de New Engineering Contract: Engineering and Construction Contract (NEC4 ECC). Inspiratie voor de Nederlandse bouwpraktijk <i>Mr. A.M.B. (Andrea) Chao</i>	291
Bouwen toen en nu. De eeuwige zoektocht naar de juiste verhoudingen tussen opdrachtgever en opdrachtnemers <i>Prof. mr. M.A.B. (Monika) Chao-Duivis</i>	299
Klimaatverandering vergt schaarse vergunningen. Kunnen schaarse vergunningen het omgevingsrecht beter equiperen om klimaatverandering tegen te gaan? <i>Mr. dr. M.A.M. (Marjolein) Dieperink & mr. dr. L.A.J. (Jochem) Spaans</i>	311
De Noordzee als wingebied voor windenergie <i>Mr. A. Ch. (Arnoud) Fortgens</i>	325
De Superwabo <i>Mr. H.A.J. (Henk) Gierveld</i>	337
Na 55 jaar (?) ‘goede ruimtelijke ordening’ naar ‘evenwichtige toedeling van functies aan locaties’: oude wijn in nieuwe zakken? <i>Mr. dr. F.A.G. (Frank) Groothuijse & mr. dr. H.J. (Henk) de Vries</i>	351
De ontheffingsbevoegdheid ex artikel 4.1a Wro, het Unierecht en de Dienstenrichtlijn <i>Mr. G.H.J. (Gijs) Heutink</i>	375
De binding aan bevoegdhedenovereenkomsten in het ruimtelijke ordeningsrecht <i>Mr. dr. P.J. (Pim) Huisman</i>	391
Over de regeling van vergunningen, ontheffingen, beschikkingen en toestemmingen in de MBO met bijbehorende UAV-GC 2005 <i>Prof. mr. C.E.C. (Chris) Jansen</i>	403
Het omgevingsplan en energietransitie in de gebouwde omgeving. Maatpak of confectie? <i>Mr. J.J. (Jacco) Karens</i>	415

Onzekerheid over rechtszekerheid. De veranderde verhouding tussen plan en vergunning onder de Omgevingswet <i>Mr. dr. D. (Daan) Korsse</i>	429
De algemene zorgplicht van artikel 1a Woningwet. Nu en onder de Omgevingswet <i>Mr. H.C.W.M. (Eric) Moesker</i>	441
Beleidsregels horen in een omgevingsplan niet thuis <i>Prof. mr. A.G.A. (Tonny) Nijmeijer</i>	457
Knippen en plakken met de omgevingsvergunning <i>Mr. dr. ing. Th. (Dick) Peters</i>	471
Juliette in de Open Stad <i>Prof. mr. H.D. (Hendrik) Ploeger & dr. ir. B. (Bastiaan) van Loenen</i>	483
Hoe maken we Nederlandse steden regenbestendig? Klimaatbeleid in Amsterdam, Rotterdam en Utrecht <i>Prof. mr. H.F.M.W. (Marleen) van Rijswijk, dr. L. (Liping) Dai & R. (Rebecca) Wörner LL.M</i>	493
De mogelijkheid van zonerings- en gebiedsgerichte gedragsregulering onder de Gemeentewet en de Omgevingswet. Van bierfietsen tot Nutella-shops <i>Mr. dr. A.E. (Mandy) van Rooij</i>	515
De bestuursrechter en de afwegingsruimte in het nieuwe omgevingsrecht <i>Prof. mr. B.J. (Ben) Schueler</i>	527
De dwarse snijdertjes, of het vergeten verhaal van de muur van Oostmeijer en de schutting van Wente <i>Prof. mr. J.A.M.A. (Jacques) Sluysmans</i>	537
Artikel 23.7 Omgevingswet en het privaatrecht <i>Prof. mr. G.A. (Gerrit) van der Veen</i>	549
Gedoopte verplichtingen in de Omgevingswet <i>Prof. mr. A.A. (Aert) van Velten</i>	557
Grensoverschrijdende ondergrondse kabels en leidingen <i>Prof. mr. P. (Paul) Vlas</i>	563
‘Land van duizend meningen’ Over publieksparticipatie in de Omgevingswet <i>Mr. A.G.J. (Arent) van Wassenaer</i>	571
Over de auteurs	583
Bibliografie van Jan Struiksma	591
Promoti van Jan Struiksma	596